

ბიზნესის და საზოგადოების ურთიერთობის ფორმაები და მეთოდები

რამაზ ოთინაშვილი – სტუ-ს სრული პროფესორი

XX

სახელმწიფო არის ხელისუფლების განსაკუთრებულიად ორგანიზებული ინსტიტუტი, რომელსაც გააჩნია მართვისა და იძულების სპეციალური აპარატი. ხელმძღვანელობს რა საზოგადოებას ხელისუფლება უზრუნველყოფს მის ინტეგრაციას, როგორც ქვეყნის შიგნით ისე მის ფარგლებს გარეთ.¹ სახელმწიფოს არსებობის აუცილებელი პირობებია: სუვერენიტეტი, ტერიტორია, მოსახლეობა, დიპლომატიური აღიარება და შიდა ორგანიზაცია. ამ უკანასკნელში იგულისხმება, რომ ქვეყანას აუცილებლად უნდა ჰქონდეს გარკვეული პოლიტიკური და ეკონომიკური სტრუქტურა. მისი გამოხატულებაა ხელისუფლება, კერძოდ მთავრობა, რომელიც ახორციელებს მართვას და უზრუნველყოფს საკუთარი მოქალაქეების უფლებებისა და თავისუფლების დაცვას და ტერიტორიის უსაფრთხოებას.

კერძო ინტერესების დაკმაყოფილებაში საზოგადოების ეკონომიკური რესურსების ჩართვის ეფექტიანი საშუალება შეიძლება გახდეს ბაზარი და კონსტრუქციული დიალოგი სახელმწიფოსა და ბიზნესს შორის. საკუთარი მიზნების რეალიზაციის პროცესში მეწარმეობა ობიექტურად, თავისი ნება-სურვილისგან დამოუკიდებლად ასრულებს მთელ რიგ საზოგადოებრივ ფუნქციებს, რომლებიც ასე თუ ისე ემთხვევა სახელმწიფოს ფუნქციებს. ამ გავებით ბიზნეს პოტენციალის გარკვეული წილი უშუალოდ “მუშაობს” არა მხოლოდ საკუთარი – კერძო, არამედ მთელი საზოგადოების ინტერესებისათვის, (ა. სმიტის „უხილავი ხელის თეორია“).²

სახელმწიფოს გააჩნია არცთუ მცირე, მაგრამ შეზღუდული ეკონომიკური რესურსი საკუთარი ინტერესების ეფექტიანი და სრული რეალიზებისათვის. იგი დაინტერესებულია მათ ზრდაში კერძო ბიზნესის ეკონომიკური რესურსების მოზიდვის ხარჯზე - მთლიანი საზოგადოებისათვის განკუთვნილი რესურსების წილის ზრდაში და ოპტიმალურ გამოყენებაში. ურთიერთქმედების მიზანია მეწარმეობის საზოგადოებრივი ფუნქციების გაფართოება. ერთ

შემთხვევაში ეს მიიღწევა ირიბი გზით, სახელმწიფო სტრუქტურების მიერ ეფექტური მოტივაციური მექანიზმის აგების გზით. რომელიც სტიმულს აძლევს მოცემული მიმართულების ბიზნესს. მეორეში - კანონმდებლობით რეგლამენტირებული საშუალებების მეშვეობით სახელმწიფოს მიერ სოციალური ფუნქციების რეალიზების მიზნით უპირატესად საბაზრო თვითრეგულირების “დისფუნქციების” ადგილებში, რომელთა შესრულების მიმართაც მეწარმეობა უკეთეს შემთხვევაში ინდიფერენტულია.

სახელმწიფოს ზემოთაღნიშნული ქმედებები არ უნდა თრგუნავდეს ბიზნეს აქტიობას, არამედ უზრუნველყოფდეს მათ აუცილებელ ეკონომიკურ თავისუფლებას. წინააღმდეგ შემთხვევაში სახელმწიფო „მოჭრის იმ ტოტს“, რომლითაც უზრუნველყოფილია მისი და მამასადამე საზოგადოების კეთილდღეობა. ამ დროს აქტუალურია, ერთი მხრივ, განისაზღვროს ეკონომიკური თავისუფლების ოპტიმალური საზღვრები, მეორე მხრივ, მაქსიმალურად ჩაიდოს საბაზრო თვითრეგულირების მექანიზმები სახელმწიფოს ფუნქციების რეალიზაციის სტრუქტურებში - სახელისუფლებო და ბიზნეს სტრუქტურების კონსტრუქციული ურთიერთქმედების ძირითად მიზანში.

ურთიერთქმედების დამახასიათებელ ნიშნებსა და პრინციპებს განეკუთვნება:

- მხარეების ეკონომიკური ინტერესების კონსენსუსის უზრუნველყოფა;
- ურთიერთქმედების სუბიექტების ლეგიტიმურობა;
- ორმხრივი მორალურ-ეთიკური, გარკვეულ ფარგლებში - შესაბამისი კანონმდებლობით რეგლამენტირებული მხარეთა მატერიალური, ადმინისტრაციული და სამართლებრივი პასუხისმგებლობა;
- ურთიერთქმედების ეფექტურად მოქმედი ორმხრივი მოტივაციური მექანიზმის არსებობა;
- ეროვნული ეკონომიკური რესურსების ოპტიმალური გამოყენება, მისი მყარი ზრდისა და მთელი საზოგადოების სოციალური პროგრესის მიზნით;
- სოციალურ-ეკონომიკური პროცესების განვითარებაზე საბაზრო თვითრეგულირებისა და სახელმწიფო ზემოქმედების მექანიზმების

¹ ზურაბიშვილი დ., ნაციონალიზმი და გლობალიზაცია, თბ.2003.-445გვ.

² სმიტი ა., გამოკვლევა ხალხთა სიმდიდრის მიზეზებისა და ბუნების შესახებ, თარგმანი ინგლისურიდან. თბილისი 1938.

ბალანსის უზრუნველყოფა.

ბიზნეს და სახელისუფლებო სტრუქტურების ურთიერთქმედების მექანიზმი დინამიურია. იგი იცვლება და იხვეწება საზოგადოების მწარმოებელ ძალთა, ტექნოლოგიების და საწარმოო ურთიერთობების განვითარების კვალობაზე. ინდუსტრიული საზოგადოება წარმოების განზოგადოების მაღალი დონის გამო კანონზომიერად გულისხმობს ხელისუფლებისა და ბიზნესის ურთიერთქმედების განსხვავებულ ფორმებსა და ხარისხს ვიდრე თავისუფალი კონკურენციის ეპოქის კაპიტალიზმი. თავის მხრივ, პოსტინდუსტრიული საზოგადოება, რომლის საფუძველია ინფორმაციული ტექნოლოგიები მოითხოვს, როგორც სოციალურ-ეკონომიკური და სამეცნიერო-ტექნიკური განვითარების ეროვნული პროგრამების შემუშავებასა და რეალიზაციაში ბიზნეს სტრუქტურების მონაწილეობის თვისობრივად ახალ ფორმებს, ისე ეკონომიკის სახელმწიფო და კერძო სექტორებს შორის ზღვრული, შუალედური ზონების მნიშვნელობის გაძლიერებას. ურთიერთქმედების განსხვავებული ფორმები და მეთოდები უფრო მეტად დამახასიათებელია გარდამავალი ეკონომიკური სისტემებისათვის.

სახელისუფლებო და ბიზნეს სტრუქტურების ურთიერთობების დიაპაზონი საკმაოდ ფართო და მრავალფეროვანია და რეალიზდება საზღვრებში, რომლებიც შეიძლება განისაზღვროს, როგორც ეკონომიკური და სახელისუფლებო სტრუქტურების “ურთიერთქმედების ველი”. იგი გულისხმობს ეკონომიკურ, ისტიტუციონალურ, ორგანიზაციულ-სამართლებრივ და სოციალურ სივრცეს, რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება ბიზნესის ურთიერთქმედება სახელმწიფოს ცენტრალურ და მუნიციპალური მართვის ორგანოებთან.

ამ თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია სამართლებრივი ნორმები, რომლებიც ახდენს ორგანიზაციულ-სამართლებრივი, ქონებრივი, ფისკალური, შრომითი და სხვა ურთიერთობების რეგლამენტირებას. ურთიერთი ურთიერთობების ორგანიზაციულ-სამართლებრივი მდგენელი მოიცავს ბიზნესის სტრუქტურების ჩართულობას ნორმატიულ-სამართლებრივი ბაზის გამოუმუშავების პროცესში:

- მთლიანად ბიზნეს-საქმიანობა;
- კერძო საკუთრების ურთიერთობათა რეგულირება, სამეწარმეო კაპიტალისა და შემოსავლების დაბეგრვა, საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობა, ფასწარმოქმნის მექანიზმი;
- ეკონომიკური საქმიანობის გარკვეული სახეების ლიცენზირება.

ურთიერთობები ორგანიზაციულ-სამეურნეო სფეროში ვრცელდება:

- ბიზნეს სტრუქტურების კონსტრუქციული მონაწილეობა სახელმწიფო ფინანსურ, სამრეწველო, სტრუქტურულ და საგარეო-ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავება-რეალიზაციაში;
- სახელმწიფო და მუნიციპალური ბიუჯეტების ხარჯზე საქონლისა და მომსახურების შესყიდვების სისტემას, ეროვნული ეკონომიკის კერძო სექტორში ზოგადსახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი მნიშვნელობის შესაბამისი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების მიზნით;
- ერთობლივ (შერეულ) სახელმწიფო და კერძო მეწარმეობას;
- კვლევების არსებობას ბიზნეს სტრუქტურების საგარეო-ეკონომიკურ საქმიანობაში;
- ეკონომიკის სასაზღვრო, შუალედური „მესამე სექტორის“ ფუნქციონირებასა და განვითარებას;
- სახელმწიფო და მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებული ქონებისა და სხვა რესურსების იჯარით, რწმუნებით მართვას, ურთიერთმოგებიანი პირობების გამოყენებით;
- სახელმწიფო დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების განკარგულებაში არსებული სამეცნიერო კვლევების შედეგების, მონაცემთა ინფორმაციული ბაზის გამოყენების წესს;
- ეროვნული ეკონომიკის კონკურენტუნარიანობის უზრუნველყოფას;
- ბიზნეს აქტიურობის ხელშეწყობი “ცენტრების” გახსნას;
- ბუნებრივი მონოპოლიების საქმიანობის რეგულირებას და კეთილსინდისიერი კონკურენციის მხარდაჭერას;
- ცენტრალური და რეგიონული ბიზნესის ინფრასტრუქტურის ჩამოყალიბებას და გაფართოებულ კვლავწარმოებას.

ურთიერთქმედება სოციალურ სფეროში მოიცავს:

- სოციალური პარტნიორობის სისტემის ჩამოყალიბებას, ფუნქციონირებას და განვითარებას, ქვეყნის განვითარების ისტორიული თავისებურებების გათვალისწინებით;
- რაციონალური სოციალური ინფრასტრუქტურის მშენებლობას, რაც უზრუნველყოფს ეფექტური ბიზნეს საქმიანობის შესაბამის პირობებს;
- მეწარმეებისა და მენეჯერების მომზადებისა და გადამზადების სისტემის ჩამოყალიბებას და ა.შ.

აღნიშნული სტრუქტურების ურთიერთქმედების დონე და სიხშირე დამოკიდებულია მრავალ ფაქ-

ტორზე. ურთიერთქმედების მეთოდების, ფორმებისა და ტექნოლოგიების სპეციფიკა, მისი სივრცითი მახასიათებლები ლოგიკურად განაპირობებს ამ ურთიერთობების სუბიექტების რაოდენობრივ და ხარისხობრივ განსაზღვრულობას. სახელისუფლებო სტრუქტურების მხრიდან ასეთი სახით მათთვის შესაბამისი უფლებამოსილების მინიჭებით შეიძლება გამოვიდეს როგორც ფედერალური, ისე ადგილობრივი ხელისუფლების და მართვის ყველა დონე. მაგალითად, საქართველოში სამართალშემოქმედებით საქმიანობაში სახელისუფლებო სტრუქტურების მხრიდან მონაწილეობს შესაბამისი დონის (ფედერაციის, მისი სუბიექტის, ადგილობრივი თვითმმართველობის) საკანონმდებლო ხელისუფლების ორგანოები.

სოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავებასა და რეალიზაციაში, სახელმწიფო გვევლინება ცენტრალური, რეგიონული და ადგილობრივი მნიშვნელობის ხელისუფლების შესაბამისი ორგანოების სახით. ამ ფუნქციას უშუალოდ ასრულებენ ცალკეული სახელმწიფო და მუნიციპალური მოხელეები, რომელთაც გააჩნია შესაბამისი უფლებამოსილება, რამაც შეიძლება შექმნას და ქმნის კიდევ რეალურ შესაძლებლობებს სუბიექტური გადაწყვეტილებებისათვის ბიზნეს სტრუქტურებთან ურთიერთობებში.

ეკონომიკური და სახელისუფლებო სტრუქტურების ურთიერთქმედების მექანიზმი გვევლინება პრინციპებისა და მეთოდების, ეკონომიკური და სამართლებრივი ნორმების ერთობლიობით, რომელთა მეშვეობით აიგება ურთიერთობები ხელისუფლებასა და ეკონომიკას შორის. ეს მექანიზმი წარმოადგენს ურთიერთობათა კონკრეტულ ფორმებს, რომლებიც ყალიბდება საკანონმდებლო და აღმასრულებელ ხელისუფლებას შორის მისი განხორციელების ყველა დონეზე (ცენტრალურ, რეგიონულ, მუნიციპალურ) და ბიზნეს, როგორც საბაზრო ეკონომიკის ძირითად მამოძრავებელ ძალას შორის ეროვნული ეკონომიკის ფუნქციონირებისა და განვითარების პროცესში.

სახელმწიფოსთან ბიზნეს-სუბიექტების ურთიერთობების ფორმები და მეთოდები გულისხმობს ურთიერთქმედების სუბიექტებში ეკონომიკური ძალაუფლების საჭირო პოტენციალის არსებობას. სწორედ ამ მიზეზის გამო სახელისუფლებო სტრუქტურებთან ურთიერთქმედების მთავარ სუბიექტებად, საბაზრო ეკონომიკის პირობებში, გვევლინება მსხვილი ბიზნეს სტრუქტურები.

გადაწყვეტილებები მიიღება აზრთა ფართო გაცვლა-გამოცვლის საფუძველზე სამრეწველო წრეების, პროფკავშირების, მეცნიერ-ექსპერტების და ა.შ. მონაწილეობით. პოლიტიკის რეალიზება ხდება შე-

საბამის დარგებში თანამშრომლობის მეშვეობით, ამა თუ იმ ღონისძიებების ჩასატარებლად მათი სტიმულირების გზით.

ბიზნესის მხრიდან სახელმწიფო და ადგილობრივი მნიშვნელობის სახელისუფლებო სტრუქტურებთან ურთიერთქმედების სუბიექტებად გვევლინება:

- ბიზნეს სუბიექტები;
- მსხვილი კორპორაციული სტრუქტურები;
- მეწარმეთა გაერთიანებები, რომლებიც ორგანიზებულია დარგობრივ, რეგიონულ, ხშირად პოლიტიკურ, ასევე ეთნიკურ საფუძველზე.

ამასთან გასათვალისწინებელია, რომ ურთიერთქმედების თითოეული ზემოაღნიშნული პრინციპი გულისხმობს ამ ურთიერთობების დომინანტი სუბიექტის არსებობას. აქ მოქმედებს იწყებს ლობირების ინსტიტუტი. ბუნებრივია ლობირების სუბიექტი სახელმწიფო დონეზე ვერ იქნება ცალკეული წვრილი ან საშუალო მეწარმე. მთავარი სუბიექტებია სტრუქტურები, რომლებსაც გააჩნიათ ბიზნეს ძალაუფლების საკმაო პოტენციალი. სწორედ ამ მიზეზის გამო მსხვილი ბიზნეს სტრუქტურები გაცილებით ნაკლებად საჭიროებენ სამეწარმეო ასოციაციების „მომსახურებას“. მათ ურჩევნიათ ზემოქმედება მათთვის საჭირო გადაწყვეტილებათა მიღებაზე პერსონალური კონტაქტების დამყარების გზით სახელმწიფოს საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლების უმაღლესი ეშელონების წარმომადგენლებთან.

მცირე და საშუალო ბიზნესისათვის ლობირების ერთადერთი არხია მეწარმეთა დარგობრივი და რეგიონული კავშირები და საერთო-ეროვნული გაერთიანებები. სწორედ მათ შეუძლიათ გამოხატონ მრავალრიცხოვანი მცირე ეკონომიკური აგენტების კონსოლიდირებული ინტერესი და გამოვიდნენ სახელისუფლებო სტრუქტურებთან ურთიერთიერთობების მთავარ სუბიექტებად.

ბიზნეს კავშირები და მსხვილი ბიზნეს სტრუქტურები მონაწილეობენ სამთავრობო კომისიების, სამუშაო ჯგუფების და სხვა საკონსულტაციო-საექსპერტო ორგანიზაციების საქმიანობაში. ძალაუფლება წარმოადგენს აუცილებელ კომპონენტს სახელისუფლებო სტრუქტურებთან ურთიერთქმედებაში.

რაც შეეხება ურთიერთმოძველებიან ეკონომიკურ თანამშრომლობას, რომელიც ხორციელდება შერეულ, კერძო და სახელმწიფო ბიზნესს, სახელმწიფო ქონების ფლობისა და სარგებლობის, სახელმწიფო და ადგილობრივი საინვესტიციო პროექტების რეალიზებაში, სახელმწიფო საჭიროებისათვის საქონლისა და მომსახურების წარმოებისა და მიწოდების ფარგლებში. აქ საბაზრო ეკონომიკის პირობებში

სახელისუფლებო სტრუქტურებთან ურთიერთქმედების მთავარ სუბიექტად გამოდის მსხვილი ბიზნეს სტრუქტურები და სხვადასხვა ასოციაციები.

მაგალითად, აშშ-ის საგარეო-ეკონომიკური კურსის ფორმირებაში სახელმწიფო სამინისტროებთან და უწყებებთან ერთად აქტიურ მონაწილეობას ღებულობს მრავალი შერეული - კერძო და საზოგადოებრივი ორგანიზაცია, რომლებიც გამოხატავენ ქვეყნის ყველა დარგისა და რეგიონის მეწარმეთა ინტერესებს. აშშ მთავრობას ამ სფეროში მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების მიღებისას აუცილებლად მიაჩნია მოიპოოს საქმიანი წრეების და ისეთი გავლენიანი ორგანიზაციების მხარდაჭერა, როგორიცაა სავაჭრო პალატა, მეწარმეთა ეროვნული ასოციაცია და ა.შ.¹

ეს მსხვილი საერთო-ეროვნული ბიზნეს ორგანიზაციები ათობით ათასი, სავაჭრო პალატაში კი - ასობით ათასი წევრით, გამოხატავენ მეწარმეთა ყველა ფენის შეთანხმებულ ინტერესს. სავაჭრო პალატის წევრთა 90%-ს შეადგენს მცირე ფირმები. მათ უკვე უდაოდ უწევს ანგარიშს მსხვილი ბიზნესი მთავრობისათვის აქტუალურ პრობლემებზე ზოგადი რეკომენდაციების მომზადებისას. პერიოდული გამოცემების, მოხსენებების, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების მეშვეობით სავაჭრო პალატა ზეწოლას ახდენს მთავრობაზე და წარმართავს საზოგადოებრივ აზრს საჭირო მიმართულებით.

გავლენით სარგებლობენ მსხვილი ბიზნესის ისეთი ორგანიზაციები, როგორიცაა ბიზნესის საბჭო, ბიზნესის “მრგვალი მაგიდა”, საერთაშორისო ბიზნესის განვითარების ამერიკული საბჭო. როგორც წესი, მათ უკავიათ კონსერვატიული პოზიციები. პირდაპირ არ ერევიან საკანონმდებლო პროცესში. პოულობენ მთავრობაზე ეფექტიანი ზემოქმედების გზებს, ძირითადად ადმინისტრაციასთან უშუალო კონტაქტების დამყარებით.

გერმანიაში მრეწველობის ფედერალური საბჭო როგორც ეკონომიკის კერძო სექტორში მეწარმეთა კავშირების და გაერთიანებების სათაო ორგანიზაცია აერთიანებს მრეწველობის 36 დარგობრივ კავშირს. მის ძირითად ამოცანას, წარმოადგენს გაერთიანებული მეწარმეების ინტერესების დაცვა (პოლიტიკურის გარდა) და მათთვის ხელშეწყობის აღმოჩენა. ეკონომიკური კავშირები აერთიანებს გერმანიის მრეწველობის საწარმოებს დარგების მიხედვით, აგრეთვე მათ სათაო ორგანიზაციებს.²

კავშირის წარმომადგენლები არიან სხვადასხვა საკონსულტაციო ორგანიზაციების მუდმივი წევრები

¹ Налоговые системы развитых стран мира, справочник, М.: Экономика, 1995.- 223с.;

² Гребеник В., Основы бизнеса; Учебное пособие, Мю2005.-172с.;

სამთავრობო დაწესებულებებში: ეკონომიკის, ფინანსთა, თავდაცვის და სხვა სამინისტროებში. მის ფარგლებში ფუნქციონირებს 19 კომიტეტი და 11 სამუშაო ჯგუფი. მისი საქმიანობის მთავარ მიმართულებებზე, რომლებშიც შედიან, როგორც კავშირის წევრი ფირმებისა და გაერთიანებების წარმომადგენლები, ისე სამეცნიერო-კვლევითი, საკრედიტო-საფინანსო და სხვა ორგანიზაციებისა და სავაჭრო-სამრეწველო პალატის წარმომადგენლები. ამ ქვედანაყოფებში მზადდება და მუშავდება კავშირის ძირითადი გადაწყვეტილებების, რეკომენდაციებისა და მოსაზრებების პროექტები, მათივე მეშვეობით მყარდება მჭიდრო კავშირი სამთავრობო სტრუქტურებთან.

მთლიანობაში გერმანული მრეწველობის ფედერალური კავშირი იცავს გერმანელი მეწარმეების, პირველ რიგში მსხვილი მონოპოლიების ინტერესებს. ძლიერ გავლენას ახდენს მთავრობის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის გამოუმუშავებაზე. ის წარმოადგენს ორგანიზაციას, რომელიც იცავს გერმანული მრეწველობის გლობალურ ინტერესებს, ახდენს მეწარმეთა საქმიანობის კოორდინაციას.

იტალიაში უდიდესი გავლენით სარგებლობს იტალიური მრეწველობის კონფედერაცია („კონფინდუსტრია“). ის მნიშვნელოვან როლს თამაშობს იტალიის სოციალურ-ეკონომიკურ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში. მისი ძირითადი მიზანია წევრების ხელშეწყობა, ბაზარზე მათი პროდუქციის წარმოჩენაში და ინტერესთა დაცვაში მთავრობასთან, პროფკავშირებთან, მუშა-მოსამსახურეებთან და სხვა საზოგადოებრივ ჯგუფებთან ურთიერთობებისას. „კონფინდუსტრიის“ წევრები არიან არა მხოლოდ ცალკეული საწარმოები, არამედ მათი ტერიტორიული და დარგობრივი ასოციაციები. მასში შედის 130 ათასზე მეტი ფირმა და სამრეწველო საწარმო, რომლებიც გაერთიანებული არიან 106 ტერიტორიულ და 99 დარგობრივ ასოციაციად.

მრეწველობის, სოფლის მეურნეობისა და ხელოვნების სავაჭრო პალატები იტალიაში აერთიანებენ ძირითადად წვრილ და საშუალო ფირმებსა და ბანკებს ქალაქებისა და ოლქების დონეზე. სავაჭრო პალატების საქმიანობა კონტროლდება და იმართება იტალიის ვაჭრობის სამინისტროს მიერ. იტალიის საგარეო ვაჭრობის სამინისტრომ უფლება მიანიჭა ამ კავშირს “კონფინდუსტრიასთან”, “კონფაგრიკულტურასთან” და “კონფაპისტთან” თანამშრომლობაში მოახდინოს იტალიური ფირმების საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის კოორდინაცია.³

იაპონიაში ამა თუ იმ დარგების განვითარებაზე მიმართული ღონისძიებები არ ზორციელდება ცალმხრივ

³ Рыночное хозяйство и риски.-СПб.:Наука,2000-263с.;

ვი, შესასრულებლად სავალდებულო სამთავრობო ღირებულებების საფუძველზე. გადაწყვეტილებები მიიღება მოსაზრებების ფართო გაცვლის საფუძველზე სამრეწველო წრეებს, პროფკავშირებს, სამომხმარებლო ორგანიზაციებს, მეცნიერებს შორის. პოლიტიკის რეალიზება ხდება მეწარმეებთან თანამშრომლობის სისტემის მეშვეობით, შესაბამის დარგებში მათი სტიმულირების გზით ამა თუ იმ ღონისძიებათა გასატარებლად. ამ მიზნით სამრეწველო პოლიტიკის ჩამოყალიბებისას იქმნება სპეციალური საბჭოები, რომლებიც შედგება დაინტერესებულ პირთა ფართო წრისგან.¹

ურთიერთქმედების პრაქტიკა ვრცელდება ფუნდამენტურ სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობაზე და მის რეალიზებაზე კონკრეტულ ეკონომიკურ პოლიტიკაში. მაგალითად, იაპონიის მთავრობის გეგმიურ-ეკონომიკური მმართველობის სტრუქტურა მოიცავს სამეცნიერო-კვლევით ქვედანაყოფს - პროგრესის კვლევის ეროვნულ ინსტიტუტს. მისი ძირითადი ფუნქციაა მსოფლიო განვითარების ახალი პრობლემების შესწავლა. მომავლის პროგნოზირების მიხედვით ხდება ეკონომიკური პოლიტიკის სტრატეგიული საფუძვლების ფორმირება.

სამხრეთ კორეაში რამდენიმე უმსხვილესი ეკონომიკური ორგანიზაცია აერთიანებს ქვეყნის პრაქტიკულად ყველა კომპანიას, რაც ასრულებს ქმედით რგოლს როგორც სახელმწიფოსთან ურთიერთობაში, ისე საერთაშორისო სარბიელზე. მათ შორის ყველაზე გავლენიანია კორეელ მეწარმეთა ფედერაცია. მასში გაერთიანებულია დაახლოებით 440 წევრი, რომლებიც წარმოადგენენ 1500-მდე ძირითადი კომპანიის ინტერესებს, რაზედაც მოდის სამხრეთ კორეაში საქონლისა და მომსახურების წარმოების 70%.²

კორეელ მეწარმეთა ფედერაცია არის სოლიდური ორგანიზაცია, რომელიც მთავრობაზე ახდენს მნიშვნელოვან გავლენას. ატარებს კვლევებს და ამზადებს რეკომენდაციებს ეკონომიკური საქმიანობის ისეთ სპექტრზე, როგორიცაა ეკონომიკური განვითარების ზოგადი ტენდენციები, ინვესტიციები, სამრეწველო წარმოების სტრუქტურა, ფინანსური პოლიტიკა, დაბეგვრა, საგადახადო ბალანსი, ახალი ტექნოლოგიები, ენერგორესურსები და ა.შ. ფედერაცია მონაწილეობდა რიგი უმსხვილესი ეკონომიკური პროექტების მომზადებაში (ინდუსტრიული ცენტრების, საექსპორტო ზონების, საკრედიტო-საფინანსო დაწესებულებების და სხვ. შექმნა).

¹ Fukuyama F., Trast: The Social virtues and the creation of prosperity, 1995, ?4, p.24.;

² Fukuyama F., Trast: The Social virtues and the creation of prosperity, 1995, ?4, p.24.;

შთაბეჭდავია ბოლო პერიოდში ინდოეთის ეკონომიკური მიღწევები. სახელმწიფოს მთავარ კონტრაგენტებს, რომელთა მონაწილეობის გარეშე ეროვნული ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება პრაქტიკულად წარმოდგენილია, წარმოადგენს ინდოეთის სავაჭრო-სამრეწველო პალატის ფედერაცია (ისსპფ) და ინდოეთის სავაჭრო-სამრეწველო პალატის გაერთიანება (ისსპგ). ფედერაცია აერთიანებს მრეწველობის, ვაჭრობისა და მომსახურების სფეროებს. ისსპფ-სა და ისსპგ-ს მიერ შემუშავებული წინადადებები განიხილება ამ მიზნით სპეციალურად შექმნილ ანალიტიკურ-საკონსულტაციო ცენტრებში და მიიღება შესაბამისი რეკომენდაციები. მეწარმეთა ამგვარი ორგანიზაციები არსებობს სხვა ქვეყნებშიც.³

საქართველო დგას ეკონომიკის სახელმწიფოებრივი რეგულირების როლის სრულიად ახლებურად გააზრების აუცილებლობის წინაშე.⁴ XXI საუკუნის დასაწყისში, მთელი აქტუალურობით დადგა თვისობრივად ახალი პრობლემები, რომლებიც ცენტრალიზირებული ეკონომიკის კრახმა წარმოშვა. გარდამავალი პერიოდის სპეციფიკა არასათანადოდაა გაცნობიერებული.⁵

XX საუკუნის დასასრულს ეკონომიკურმა მეცნიერებამ და პრაქტიკამ დააგროვა იმდენი ცოდნა და გამოცდილება, რომ შეიძლებოდა ზემოთ აღნიშნული გარდამავალი პერიოდის შემცირება და ცივილიზირებულ ფორმებში მოქცევა. ამაზე მეტყველებს გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის, უნგრეთის, ჩეხეთის, პოლონეთის, ჩინეთის და სხვა ქვეყნების მაგალითი. სამწუხაროდ, ზოგიერთ პოსტსოციალისტური ქვეყანის - ყოფილი იუგოსლავიის (სერბია, კოსოვო), აზერბეიჯანის, სასომხეთის და მათ შორის საქართველოს ავტონომიურ რესპუბლიკებსა და ანკლავებში, საბაზრო ურთიერთობებზე გადასვლას, რატომღაც მოჰყვა ეთნოკონფლიქტების ხელოვნური ინსპირირება. აღნიშნული მნიშვნელოვან წინააღმდეგობად იქცა რეფორმების ცივილიზირებულ ფორმებში განსახორციელებლად. საქართველოს ეკონომიკა დღესაც გარდამავალ პერიოდში იმყოფება, საიდანაც გამოსვლა დამოკიდებული იქნება სახელმწიფოს სწორ ეკონომიკურ პოლიტიკაზე.

³ ოთინაშვილი რ., ეკონომიკური უსაფრთხოება, ანალიზის ანტიკრიზის-ნალური ასპექტები, თბილისი: სტუ, 2005.-440გვ.;

⁴ ჭითანავა ნ., გარდამავალ პერიოდში შერეული, სოციალური მიმართულების ეკონომიკის თავისებურება, / გაზ. "საქ. რესპუბლიკა" 264, თბილისი 1999, გვ.6-8.

⁵ ჭითანავა ნ., გარდამავალ პერიოდში შერეული, სოციალური მიმართულების ეკონომიკის თავისებურება, / გაზ. "საქ. რესპუბლიკა" 264, თბილისი 1999, გვ.6-8.